

Vsem Mladim
 inu Preprostim Slouenzom / Mylhoft bošhy inu to
 vezhno dobruto od Ozheta
 nebeskiga vtim Imeni
 Iefusa Chriftufa
 proflim.

SVeti Paul od nuza tiga pifma taku gouori ii. Thim. iii. de vfe tu pifmu / kateru ye danu od buga / ye nuznu / htimu vuku / hti ftrafingi / htimu popraulanu / htimu koyenu oli reyenu vti prauici / de ta zhlouik bošhy dokonan inu perpraulen bode vřimu dobrumu dellu. Steimi befedami hozhe fueti duh řkufi fuetiga Paula vřem ludem dati nafnane / de ta zhlouik / kir ye od mladiu norzhaf / preproft / [A 2a] hud / vřelei le hudimu perklonen / inu kir bi rad le po fuy hudi uoli giall / řkufi obeno drugo rezh fe ne more dober řrediti inu řpet řturiti moder tar vdobruti obderřhati / řamuzh řkufi to befedo tiga fuetiga pifma / Sakai is pifma fe nauuzhimo / od kot ta hudi řtrup pryde / kir tiga zhloueka taku hudiga tar noriga řturi inu hudimu naklane / Inu is tiga fe my tudi nauuzhimo to arznyo koku inu řkufi kai ta zhlouik more inu ima tak řtrup / tu ye / ta Greh perprauiti od febe / de řpet dober / moder inu bogu lub pořtane tar ořtane vmylhofti bošhy do konza de vnebu pryde / Satu ye tudi Gospud Bug gar zheřtu řapouedal tim Starifhem de imao te řapuuidi bořhye tim mladim ludem naprei pifati inu [A 2b] te iřte vuzhiti Deut. vi. et xi. Obtui eft kir řem tudi kanimu řtarimu vom Slouenzom naprei pořtaulen řem te vegřhe řtuke nafhe praue Vere vle te buqui-ce prepifal inu vtih řem tudi hotel pokafati an lagag kratig pot koku fe ima an vřaketeri řkorai brati nauuzhiti.

ZA VSE MLADE
in preproste Slovence
prosim nebeškega Očeta
v imenu Jezusa Kristusa
Božje milosti
in večne
dobrote.

Sveti Pavel govori o koristi Pisma takole: »Vse Pismo, ki je dano od Boga, je koristno za poučevanje, kaznovanje, popoljševanje, za vzgojo ali rast v resnici, da bo Božji človek popoln in pripravljen za vsako dobro delo« (2 Tim 3,16–17). S temi besedami želi Sveti Duh po svetem Pavlu sporočiti vsem ljudem, da človeka, ki je od mladih nog nespameten, neuk,¹ poln zla, vselej nagnjen k zlu in ki bi rad delal samo po svoji zli volji, ne moremo vzgojiti v dobrega, ga napraviti modrega ter ga ohraniti v dobroti drugače, kakor samo z besedo Svetega pisma. Iz Pisma se namreč naučimo, od kod pride zli strup, ki naredi človeka tako zlega in nespametnega in ki ga nagiba k zlemu. V njem tudi spoznamo zdravilo, kako in na kakšen način lahko človek tak strup – torej greh – odvrne od sebe, da spet postane dober, moder in ljub Bogu ter ostane do konca v Božji milosti in pride v nebesa. Zato je tudi Gospod Bog zelo pogosto zapovedoval staršem, da morajo mladim dati² Božje zapovedi in jih le-teh učiti (glej 5 Mz 6,7 in 11,19). Zato sem jaz, ki sem vam Slovencem predpostavljen kot duhovni voditelj,³ prepisal v to knjižico pomembnejše nauke naše prave vere. V njih sem hotel tudi pokazati lahko in kratko pot, po kateri se lahko vsak kmalu nauči brati.

1 Db. *preprost*.

2 Db. *predpisati*.

3 Db. *starešina*. Rupel (1962: 81) opozarja, da bi lahko Trubar besedo oblikoval po zgledu grške besede *presbyteros*, ki dobesedno pomeni 'starejši', lahko pa pomeni tudi 'duhovnik'.

Vy Shulmaftri pag inu vy vfi kir fnate poprei brati / famerkaite inu druge vuzhite de ta V. fkorai vfelei vfazhetki inu na konzv vfake befede fa an F. inu ta H. fa ch. inu ta L. debellu / inu te ftymouce po tei fhegi nalhiga Iefiga fe nauadite ifrezhi / Vy veifte de te ftymouce vflag Iefig oli delhella dregaci ifgouori / Htimu inu vřimu dobřumu dai Iefus Chřiftus fuyo gnado / AMEN. [A 3a]

A B C D E F G H I K L
M N O P Q R S T V Xⁱⁱ Y Z

A a b c d e f g h i k l m
n o p q r r f s t v u x y z

Aⁱⁱⁱ B C D E F G H I K L M
N O P Q R S T V X Y Z

ii Namesto velikega Y je v gotici v tej knjigi vedno uporabljen mali y.

iii Sledijo si velike črke v gotici (nemški frakturi), male črke v gotici in velike črke v latinici (humanisti-ki); ta in naslednja vrstica sta v latinici. Celoten Abecednik je sicer tiskan v gotici.

Vi učitelji pa in vsi, ki že znate brati, bodite pozorni na naslednje in o tem poučite druge: navadite se izreči V na začetku in na koncu vsake besede skoraj vedno kot F,⁴ H kot CH,⁵ L izgovarjajte trdo,⁶ samoglasnike pa po navadi našega jezika. Vi veste, da samoglasnike drugače izgovarja vsak jezik ali dežela.

Temu in vsemu dobremu naj Jezus Kristus nakloni svojo milost. Amen.

A B C D E F G H I K L
M N O P Q R S T V X Y Z

A a b c d e f g h i k l m
n o p q r f s t v u x y z

A B C D E F G H I K L M
N O P Q R S T V X Y Z

-
- 4 Na drugih mestih ima Trubar tudi oznaki *lindes F* (blagi, mehki *f*) oziroma *pul F*, polovični *F*. Četudi bi danes pomislili, da je Trubar opisoval izgovor ene od današnjih položajnih variant [v], je mnogo verjetneje, da je zgolj spretno opisal soglasniški izgovor tedanje dvojice črk *u/v*. Ta izgovor pa je označil – tako bi rekli danes – kot »zvenečo varianto« fonema *f*.
- 5 Pri opisu izgovora črke *h* je želel Trubar predvsem poudariti, da ne gre za pridih (kakor denimo v nemščini), ampak je njen izgovor oster kot pri nemškem *ch*. Podobno so tovrstni nezveneči meh-konebni pripornik *h* opisovali v tedanjih nemških slovnica.
- 6 Db. *debelo*. Izraz *debel* je dobesedni prevod latinske oznake za trdi *l* – *crassus*. Ta glas je bil namreč v rabi v tedanji slovenščini (odtod imamo na nekaterih mestih še v današnji slovenščini zapis *l*, ga ne izgovarjamo, npr. *volk*). Nemščina, italijanščina in latinščina takega glasu ne poznajo, poznal pa ga je Trubar – kot pravi sam – tudi iz (govorjene) »bežjaščine« in madžarščine.

Von Chriflichen Glauben.

Ozha.

Kai ti Veruyesh?

Syn.

Ieft veryo Vbuga Vozheta vfigamogozhiga ftuarnika nebes inu femle.

Inu Viefufa Chriftna fynu nega diniga Gospudi nashiga. Kir ye pozhed od fuetiga Duha / Royen is Marie diuyze Martran pod Pontio Pilatuhom / [A 6b] kryfhan / vmertou / vgrob polofhen. Doli ye fhall htim peklom / na treti dan gori vftane od fmerti. Gori ye ftopel vta nebefa / tu fedy na defnici boga ozheta vfigamogozhiga. Od kot pry-de fodyti te fhiue inu te vmertue.

Ieft veryo vfuetiga Duha. Ano fueto kerfzhanfko Cerkou. Anagmaina tih fuetikou. Odpu-fhzhane tih grehou. Vftanene tiga fhiuota. Inu an vezhni leben / Amen.

Ozha.

Kakoua dobruta oli nuz tebi pryde is take Vere?

Syn.

De ieft fnam inu veryamem vtiga prauiga Boga / kir ye ozha Syn inu fueti Duh / ta try Ime-na / an fam fhiui vezhni inu vfigamogozhi bug / Is te Vere tudi [A 7a] veim to prauo uolo bofhyo / de mene fa uolo te vere Viefufa Chriftna / hozhe pred fuyo prau-do fa brumniga inu fa prauizhniga derfhati / inu darouati fuetim duhum / de bom fmel is ferza klyzati na buga / inu de naprei bom mogel mui ftan inu leben pelati inu derfhati po bofhy fapuuidi.

KRŠČANSKA VERA

Oče

Kaj veruješ?

Sin

Verujem v Boga, vsemogočnega Očeta, stvarnika nebes in zemlje.

In v Jezusa Kristusa, njegovega edinega Sina, našega Gospoda; ki je bil spočet od Svetega Duha, rojen iz Marije device; bil mučen pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl in bil v grob položen; šel do pekla, tretji dan od mrtvih vstal; šel v nebesa; tu sedi na desnici Boga Očeta vsemogočnega, od koder pride sodit žive in mrtve.

Verujem v Svetega Duha; sveto krščansko Cerkev; občestvo svetnikov;¹¹ odpuščanje grehov; vstajenje mesa in večno življenje. Amen.

Oče

Kaj dobrega in koristnega ti prinaša takšna vera?

Sin

Da poznam pravega Boga in verujem vanj, ki je Oče, Sin in Sveti Duh, tri imena, en sam živi večni vsemogočni Bog. Po tej veri tudi poznam pravo Božjo voljo, da me bo zavoljo vere v Jezusa Kristusa na svoji sodbi¹² imel za pobožnega in pravičnega in me bo obdaroval s Svetim Duhom, da bom smel iz srca klicati k Bogu in da bom mogel voditi in urejati svoj stan in življenje po Božji zapovedi.

¹¹ Mišljeni so vsi kristjani.

¹² Db. *pred svojo sodbo*; tj. ko gre za Božjo sodbo.